

vas osvojili, a izgubili so vsled tega blizu 50 oficirjev in 2 tisoč mož. Ruski general Miščenko je bil na nogi ranjen. Z dne 30. p. m. se javlja, da so bili Rusi pri vasi Šampetu prav pošteno tepeni. V centru in na levem krilu je vse mirno.

Vsi ti spopadi pa niso ničesar družega, kakor prvi glavni napad od strani Kuropatkin-a na Japonce, kateri napad je vrhovni poveljnik Japoncev Ojama zopet mojstersko odbil, povrh pa še Ruse prav pošteno natepel. Ako poneha mraz, prične se najbrž takoj odločilna bitka, koje predigre smo tukaj opisali.

Vzroki in učinki zemeljskih plazov in melov.

Žalostni dogodki so se nam poročali v zadnjem času iz ožje naše domovine. Lepe nade, ki jih je gojil o spomladi zadnjega leta naš kmet, uničile so se deloma od neusmiljene roke usode že v spomladi sami. Upal je, da bode poletje boljše, a tudi to upanje se mu je uničilo vsled dolgotrajne suše. Toda ni še bilo dovolj, kar je pustila spomlad, česar ni uničila poletna suša, to je ugonobila mokra jesen. Nепrestano deževje je pokvarilo pridelke in povzročilo je v mnogih krajih takozvane zemeljske plaze in mele.

Pač marsikateremu se je toraj vrinila nehote misel, kaj je vzrok teh plazov, zakaj se pojavijo ravno v novejšem času tako pogostokrat, ko pa so vendar le v prejšnjih letih bili plazi in meli le redke prikazni?

To vprašanje pa je postalo tem bolj važno, ker se seveda vsakdo boji, da še bode v bodoče hujše in vsak bi rad vedel, kako bi se dala zabraniti ta, njegovim s tolikimi stroški napravljenim vinogradom preteča nevarnost. Zato so te najnovejše uime zares vredne, da si jih ogledamo malo bolj natančno, posebno kar se tiče Haloz, kjer so v zadnjem letu napravile toliko škode.

Oglejmo si najprvič, kaj so vzroki teh plazov in melov! Kdor pozna Haloze, ta ve, da je tamošnja zemlja skoraj večinoma ilovnata. Ilovica nastane skozi strhnelost glinastih podlag. Te podlage nikakor ne obstoje iz razpokanega kamenja itd., temveč tvorijo trdno jedoto. Posledki tega so, da se ne more voda, ki pada kot dež ali sneg na površje brega, stekati v to podlago, kakor se steka po drugod. Po drugod namreč ponikne voda v razpokane podlage in potem odteče po podzemeljskih tokih v potoke, reke i. t. d. ali pa pride kot zvirnica ob vznožju na dan. Čisto drugače je v Halozah. Tudi tukaj ponikne voda iz površja v zemljo. Ker pa se ne more stakati v trdo, jedoto podlago, teče navadno med ilovnatim površjem in med to podlago, navzdol in se pojavi tu in tam velikokrat vsred brega in na takih mestih, kjer je ni pričakovati, kot zvirnica. Seveda, ako pada na breg mnogo vode kot dež ali sneg, kakor se je to zgodilo na primer za časa neprestanega deževja v zadnji jeseni, potem postane glinasta podlaga vsled neprestanega stakanja te vode gladka, kakor da bi

jo namazal z žajfnico in radi tega na njej ilovnato površje ne more več obstati in mora kot plaz v grabo. Seveda morajo nasadi na površju tudi ž njim in se tako uničijo. Ko so se taki plazovi, posebno v zadnji jeseni pojavili, začelo se je glasno klicati od vseh strani za pomoč. Tam, kjer groze plazovi, se naj podzidajo, vpeljejo se naj vodovodi in drenaže itd., to so bile želje vsakega vinogradnika v Halozah, kateremu so pretile te uime. Podzidanje, vodovodi, drenaže itd., to so zares prav izvrstne obrambe, ali vprašati se moramo, ali to vse ni predrago, ali se strinja dobiček, ki se s tem zagotovi tudi z izdatki? Pri vinogradih se še izplača zabranjevati in popravljati plazove z vodovodi, drenažo, z podzidanjem, nikakor pa se to ne bode izplačalo pri drugih kulturah, kakor n. pr. pri njivah, lazah itd. Pri teh se posestniku vsili pač nehote vprašanje ali ni drugih sredstev za obrambo in popravo plazov in sicer sredstev, ki ne bi povzročili toliko stroškov. In ta sredstva so ravno za manjšega posestnika najbolj važna, raditega si hočemo danes tukaj eno izmed teh sredstev in sicer najvažnejše ogledati.

Obrambo proti plazom je imel naš kmet v obilni meri in še jo ima deloma tudi danes. In ta najvažnejša obramba so gozdi! Le pogledite si brege, ki imajo na vrhuncu ali pa celo še na vzvišenih rebrah gozde, med tem, ko se nahajajo spodaj vinogradi, njive, travniki itd. Na nobenem takem bregu se ni pojavil plaz! Najboljša, najceneja obramba proti tem uimam so toraj gozdi! Gozd nekako tako deluje, kakor goba, ki jo deneš na dež, zakaj gozd posrka velike množice vode, katera zaostane na listju, na steblovju, v mehenu, sploh v gozdnih tleh in to vodo gozd tudi obdrži delj časa, tako, da ne more kar na enkrat v zemljo. Še le s časom odda gozd svojo mokroto od sebe in večina mokrote odide zopet v zrak nazaj. Nato opozarjamo posebno posestnike, katerim pretijo plazi.

Žalibog je seveda v naših gozdh pela sekira svojo žalostno pesem gozdom, posebno v Halozah skoraj ni več gozdov. Do vrhunca gričev sežejo danes vinogradi, njive, lazi itd. in to tudi na gričih, ki so jako strmi. Ni se nam toraj čuditi, da se pojavijo ravno v novejših časih plazovi tako pogostokrat, kar se v starih časih ni zgoditi zamoglo, ker so bili ti griči obraščeni vsaj na vrhu z gozdi.

Zato pa si naj pomagajo s tem najcenejšim sredstvom manjši gospodarji. Sadite na strmih krajih posebno ob vrhu gričev gozde, ker bodete s tem branili nižje ležeče kulture, vinograde, laze, njive itd. pred plazovi. Kaj vam pomagajo vinogradi, njive itd. ob vrhu jako strmega griča, ko pa je skoraj gotovo, da bodo prej ali slej pokončani vsled plazov. Na strmih rebrah, ob vrhah posebno v Halozah, morajo se začeti saditi zopet gozdi, kakor so nekdanj rastli, še le potem je upati, da bodejo drugi nižje ležeči obdelovani deli griča varni pred plazovi in meli.

Toraj varujte gozde, sadite njih in to v Vaš prid, v prid Vaših naslednikov, v prid Vaših krajev in njih bodočih prebivalcev.